

Matjaževa gora

Dekleta, kralj je zvest!

✍ Marta Krejan 📷 Matej Flis

Španski nadrealist z objestno privihamimi brki in spretni agitator Salvador Dali je potoval v Ameriko z metrsko francosko štruco pod pazduho, naslikal je znamenite »mehke ure« in realistični portret Gala z jagnječjima zarebrnicama na ramah za ravnotežje. Poln kompleksov in nevroz je ustvaril velikansko število fantastičnih slik in skulptur ter z Luisom Bunuelom posnel film. Dali je zagotovo eden izmed najzanimivejših, morda celo paradoksnih svetovnih umetnikov. Ta čudak oz. umetnost na splošno je ena izmed mojih strasti, ki pa jih zadnja leta tudi zaradi hribov precej zanemarjam. Ali pa ne; mogoče gre le za malce drugačno dojemanje ... tako umetnosti kot hribov.

Činks

Dobra stran sprememb, ki se nam v življenju dogajajo, je gotovo možnost srečevanja novih in

zanimivih ljudi in ko sem se s hribi začela seznanjati še drugače kot le s hojo po zavarovanih poteh, so tudi moj telefonski imenik začele polniti nove številke. Med njimi tudi Činksova. Kmalu po tistem, ko sva se prvič srečala, se je izpisala na mojem telefonu. »Za nekaj dni pridem na Koroško in bi rad kaj plezal. Imaš čas za eno smer v Peci?« Ob dogovorjenem času sva že zlagala opremo v njegov avto.

Činksa sem spoznala na koncertu in razstavi slik na Koroškem. Je namreč umetnik, ki ga najbrž mnogi poznajo tudi po zgodbah iz Planinskega vestnika, pod katere se podpiše kot Milan Vošank. Čeprav sama zelo malo in zgolj ljubiteljsko slikam, je poleg ljubezni do hribov najbrž tudi to razlog, da tema najinih pogovorov ni vreme, razen če se dogovarjava za kako plezanje, seveda. Saj ne, da ga primerjam z ekscentričnim Dalijem, ki se je bal kobilic, ampak Činks je vseeno malce dru-

gačen od kroga alpinistov, ki jih poznam. Je pač umetnik, pripomni marsikdo.

V Peci še nisem plezala, zato me je precej mikala, in ker je s te plati sploh nisem poznala, mi je bilo prav vseeno, katero smer ima Činks v mislih. Malce nostalgичno, saj po njej ni plezal že ... hmm, dvajset let, se mi zdi, se je odločil za Koroško smer, ki sta jo 18. julija 1970 prva preplezala Roman Jurhar in Horst Parotat. Drugi jo je potem z Marjanom Lačnom že čez sedem mesecev preplezal še v zimskih razmerah.

Kljub zanimivemu pogovoru med dostopom sem precej nestrpno mencala, ko sva se znašla na travniku pod vrhom gore kralja Matjaža, a vrvi še niti razvila nisva. Očitno sva se preveč zaklepetala in sva spregledala lovsko pot, ki se

malo nad kočo odcepi od markirane in te pripelje skoraj tik pod steno. Sicer pa je bila tudi najina nehotena izbira ena izmed možnosti dostopa, le da se moraš spustiti po gruščnatem žlebu, da prideš pod steno.

Glede na to, da Činks res že dolgo ni plezal v Peci, sama pa sem bila še »mlečna«, sva se kljub dvema opisoma in skicama – ali pa ravno zato, skici sta bili namreč različni – okoli vstopa malce lovila. Milan se je le lotil prvega raztežaja rahlo poševno po dobri skali, preplezala sva še drugega, potem pa se nama je spet zalomilo pri orientaciji. Činks se je malce obotavljal, bil je nekam negotov in zamišljen tisti dan, sama pa sem vztrajala, saj sem imela občutek, da mi samozavesti ne manjka in da

Svoboden ... kot ptica?

bom že našla kak star klin v potrditev, da plezam nekje, kjer so že plezali. Po oklevanju in tuhtanju sem končno zavila na desno, kot je terjal opis, in res našla nekaj starih klinov. Ko zdaj gledam najnovejši vodniček, vidim, da sva začela kar prav, le zadnji del smeri mi nekako ne gre v račun.

Zares sem uživala v plezanju; ni bilo pretežno, skala je dišala, sonce mi je grelo hrbet in gola ramena, vesela sem bila, da si lahko nabiram izkušnje in kar malo sem bila ošabna, češ – mi gre pa res dobro. Morda celo predobro, kajti od klina do klina je moja samozavest rasla, previdnost pa se je kljub popotnici napotkov izkušenih alpinistov manjšala. S soplezalcem se nisva videla, tako da ni vedel, da kar prereditko nameščam varovala, sem pa uporabila vse kline, ki so v steni že od kaj vem kdaj. Vsaj to.

Matjaž mara le Alenčico

Nekaj precej blizu zabitih klinov me je vodilo pod manjši previs. Ker je bilo trenje precejšnje, sem, potem ko sem vponko vtaknila v zarjavel klin, zabit skoraj navpično navzgor, in vpela vrv, le-to izpela iz klina pod njim. Brez težav sem našla dobre oprimke, preizkusila, če držijo, tako kot so me učili, se uprla z nogami v skalo in se potegnila čez prece ...

»Kaj?!? Zategni se! Zakaj tako dolgo traja? No, se bom že enkrat ustavila!« sem v mislih nekam hladnokrvno razglabljala sama pri sebi, potem ko sem odfrčala iz stene in opazovala vrv; zdelo se mi je, da je polet hudo dolgotrajen. Ustavila sem se tik nad poševno polico. Matjaž ne mara, da praskam po njegovi gori? V hipu sem se pobrala, zakričala Činksu, da je vse v redu, zmedeno pogledala okoli sebe, nato pa splezala do kraja, kjer sem izpulila tiste »dobre oprimke«. Stari, zarjaveli klin, ki bi ga pred »uporabo« lahko vsaj malo bolj zabila v steno, je zdržal! Pomislila sem na tisto polico tam spodaj ... Očitno sem bila polna adrenalina, saj sem brez težav in strahu preplezala »kritično« mesto in nadaljevala, dokler me ni bojazen, da bom na kakem malce težjem mestu zaradi močnega trenja vrvi spet kaj izpulila, čisto zares zaustavila. Naredila sem skrajno neudobno varovališče in medtem ko sem čakala na soplezalca, me je začelo rahlo črvičiti v želodecu – kaj pa če bi klin ..., kaj pa če bi bila polica ...,

Spomladansko vplezavanje

Urban Golob

kaj pa če bi se ..., kaj pa če ...? Neki neznan in čuden občutek se je naselil vame in splahneli samozavesti se je pridružil dvom. Kaj vse je medtem tuhtal Činks, ne vem, vendar je bil videti dokaj zamišljen in zdel se mi je precej zaskrbljen; temu se niti nisem čudila, glede na težave, o katerih mi je potožil prej med vožnjo.

Morda tudi zato nisem hotela pokazati, da se zaradi padca vendarle malo bojim voditi navezo, pa še neudobnega visenja sem se hotela čim prej rešiti. Takoj sem se lotila dela. Do tako imenovanega Orlovega gnezda sem v plezanju kljub vsemu uživala (večni paradoksi), vendar mi je koncentracija spet precej popustila. Nad Gnezdrom mi je zdrsnilo in obvisela sem na zatiču. No, ta zdrs ni bil nič dramatičnega, vendar je bil v tistem hipu dovolj, da je moral iz stene prvi izplezati Milan. Orlovo gnezdo najdemo kakih trideset metrov pod robom stene in plezarija od tam niti ni težka,

le svet je malce krušljiv, tako da si z nekaj previdnosti mimogrede čez.

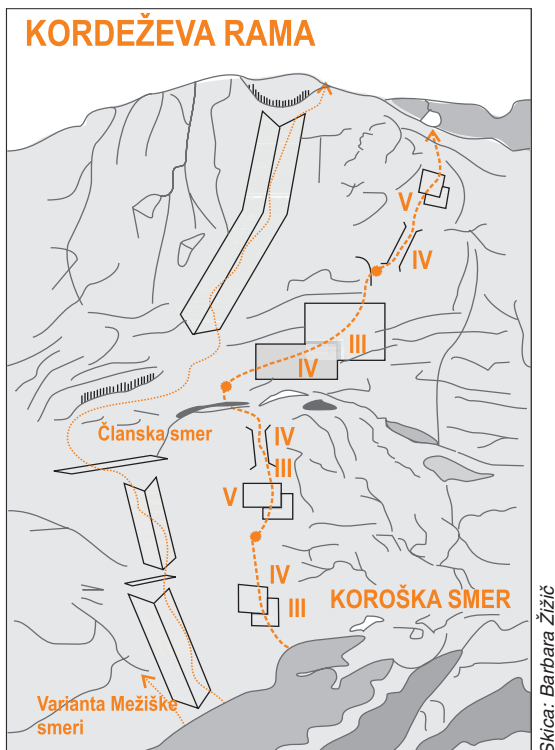
Umetnik pač

Zlek njena na mehki travi sva si nazdravila s čajem in med grizljanjem čokolade analizirala plezanje. A ne le plezanje, saj vemo, kako kompleksni smo ljudje, še posebno umetniki (to mislim povsem dobronamerno); vemo, da ena stvar potegne za sabo drugo in kak vpliv imajo taka in drugačna duševna stanja na naše delovanje. V hribe gremo pogosto iskat mir in dolinska bremena zares pustimo nekje ob poti (žal jih moramo ob odhodu znova pobrati), se pa zgodi, da se nekaterih včasih sploh ne moremo otresti. In nekaj takega je takrat očitno nosil s sabo Činks, saj se je potem še zaradi mojega frčanja po zraku sila obremenjeval. Celo krivdo zanj je hotel pripisati sebi, češ da mi glede na mojo neizkušenost ne bi smel dovoliti plezanja v vodstvu, da bi se že takoj, ko je začel omahovati, morala obrniti in podobno. Pa si je brez potrebe delal sive lase; kljub začetnim pomislekom in strahu so posledice »poleta« zame bolj pozitivne kot ne, vsaj kar zadeva previdnost in nameščanje varovanja. Dan je bil vseeno enkraten, doživetje nepozabno, družba pa tudi.

V Peco me še zmeraj vleče. Gora je še vedno lepa, Koroška smer pa morda še bolj mikavna; da razčistim ... Čeprav imam zdaj pred sabo kar tri opise in skice Koroške smeri, še vedno nisem prepričana, kako je z njenim zadnjim delom. No ja, najnovejši bo šel naslednjič z mano! Opis seveda.

Koroška smer, V/III-IV, 165 m

Dostop: 1-2,3 h. Od zapuščenega rudniškega rova v Topli najprej po označeni poti, nato pa grapi Gladek žlih navzgor, dokler ne naletiš na lovsko pot. Zaviješ na desno po njej in nekaj metrov pred jeklenico navzgor po poti, ki vodi pod desni del stene Kordeževe rame. Pod steno prideš hitreje, če greš od zgornjega parkirišča do doma na Peci, po markirani poti nadaljuješ do sedla, tam pa slediš lovski poti, ki vodi na levo in te, ko se začne drugič spuščati, pripelje do jeklenice; pri tej se odcepi stranska lovška pot pod steno. Lahko pa jo seveda mahneš kar po zavarovani poti in se s travnika pod vrhom Pece potem spustiš do vznožja stene.

Sestop: Odvisno od dostopa – lahko greš po označeni poti proti koči, lahko pa poiščeš prehode do lovske poti ob steni. Možen je tudi spust po vrvi, čez steno je namreč Grega Lačen spomladi leta 2000 namestil sidrne kline s ploščicami z obročkom. Prva klina sta pri izstopu iz smeri Izstopna varianta Ledvičnega čaja. Za spust potrebuješ vsaj šestdeset metrov dolgo vrv.

Literatura:

- Mihelič, T., Zaman, R. (2003): Slovenske stene. Izbor najlepših plezalnih vzponov. Radovljica: Didakta.
- Mihev, S., in drugi (1984): Plezalni vodnik. Raduha, Peca in Uršlja gora. Ravne na Koroškem: Strokovna komisija za alpinizem (za interno rabo).
- Mihev, S. (2005): Plezalni vodniki Koroške, 2. Peca in Uršlja gora. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije.

Opomba: V Slovenskih stenah (iz te knjige sem vzela tudi podnaslov članka) je očitno napaka, vrisana Koroška smer s skico namreč ni pravilna. Je pa pravilen opis Vigredne smeri, privlačne že zaradi imena samega. ○